

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Гавва С.К.

студентка,

Науковий керівник: Дячук Т.М.

кандидат філологічних наук, доцент,

Національний авіаційний університет

СУРЖИК: ДІАЛЕКТ ЧИ ПРОБЛЕМА МОВИ

Українська мова світовою спільнотою визнана як одна з найкрасивіших і наймелодійніших мов. Вона є досить давньою, адже ще в далекому 858 році вперше було згадано про нашу мову. Проте офіційно вважається, що виникла українська мова набагато раніше, свідченням цього є найдавніший пласт фольклору – текстів, що передавалися усним шляхом. Українська мова є багатогранною та різноманітною, налічує майже 256 тисяч слів і словосполучень і постійно еволюціонує та збагачується.

Незважаючи на те, що ми маємо досконалий інструмент для спілкування, чистоту якого мали б оберігати та плекати, у нас існує таке поняття як «суржик».

Суржик – елементи двох або кількох мов, об'єднані штучно, без дотримання норм літературної мови [1].

Найчастіше це поняття застосовують при змішуванні української й російської мов, і це певною мірою закономірно, адже, кількосяотрічне пониження української мови і водночас насаджувannya російської, не могло не позначитися на усному та писемному мовленні її носіїв.

Термін «суржик» ввійшов у наукове вживання лише в тридцятих роках ХХ століття, але саме явище, що називається цим терміном, набагато старіше. Прикладом цього є мова возного Тетарваковського з твору І. Котляревського «Наталка Полтавка», написаного ще в 1819 році.

Буквальне значення слова «суржик» – суміш різних зерен – пшениці та жита, проте в мовленні ним називають лексичні

вкраплення однієї мови в іншу, коли мови змішуються та накладаються одна на одну.

Дослідники виділяють різні форми цього явища: слабкий суржик – невеликі вкраплення, такий суржик притаманний західноукраїнському регіону; і сильний суржик, який вживають здебільшого на сході та центрі України.

У нас чомусь звикли вважати, що суржик – це змішування саме української мови з російською. Утім польські вкраплення в мові на Галичині, чи румунські на Буковині теж так називають [2].

Серед різноманітних форм суржику, на думку дослідників, дуже цікавим є суржик міста Одеси й околиць. Також окремо розрізняють суржики Київщини, Полтавщини, Донеччини. Є й інші суржики, що мало відрізняються один від одного. Але ці суржики не є діалектами, а тим більше мовами, бо часто містять в своєму лексиконі слова, штучно створені техногенним суспільством, і не мають давніх кореневих зв'язків із словами певних народів та народностей.

Суржик не є діалектом, ще й через те, що діалект – це територіальний різновид національної мови, який характеризується певними лексичними, граматичними, фонетичними та іншими особливостями.

Діалекти об'єднуються в наріччя. Українська мовна територія поділяється на три наріччя: північне, південно-східне та південно-західне [3].

Дуже часто в побуті люди розмовляють суржиком. Уважається, що такі люди не досить розвинені інтелектуально, у них низька мовна свідомість. На мою думку, це питання можна вважати спірним, адже, коли розмова ведеться в родинному колі чи серед друзів, то природнім є вживання таких слів, які ввійшли в лексичний запас із молоком матері – цуратися звичної говірки не правильно. Проте в цілому варто прикладати максимум зусиль для того, щоб наступні покоління уникали суржику і, беззаперечно, треба починати з себе, працювати над якістю своєї мови, особливо це важливо для нас, юристів. Так само коли йдеться про офіційну мову, допускати вживання суржикізмів не допустимо.

На останок варто наголосити, що на українську мову згубний вплив мають не тільки росіянізми – спотворені та неунормовані

слова, а й інші чинники. Вони модифікують, деформують мову, знецінюють її особливості, розхитують й тим самим роблять не самодостатньою.

Завданням свідомих українців, особливо молоді, якій, порівняно із поколінням, що виросло в колишньому Радянському Союзі, змалку розповідають та прищеплюють знання про красу та значення нашої національної ознаки – нашу чарівну та багату мову, – робити все можливе, щоб зберегти її чистоту. Ми повинні протистояти російському впливові на українську мову. Вона варта того. Ми варті власної дзеркально чистої мови.

Список використаних джерел:

1. Суржик // Словник української мови : в 11 т. – К. : Наукова думка, 1970–1980.
2. Літературна мова, суржик і діалект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://expres.online/archive/news/2017/05/17/243015-literaturna-mova-surzhyk-dialekt-chim-riznyca>
3. «Січас» і «канєшно» засмічують мову [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariv/2010/10/post-31.html>

Іванченко В.Є.

студентка,

Одеський національний університет

імені І.І. Мечникова

МОВНІ МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ В ПРОМОВАХ ПЕТРА ПОРОШЕНКА

Спілкування між людьми неможливо уявити без застосування різних механізмів впливу, найпоширенішими з яких є мовні. Під час комунікативного акту мовці переслідують певні цілі, для досягнення яких використовуються як вербальні, так і невербальні засоби впливу. Поява ЗМІ дала нове життя процесу комунікації, розширила сферу впливу, тому і посилила роль мови в управлінні людьми. Різноманітні маніпуляції мовних засобів зумовили контроль над реципієнтом як свідомому, так і на підсвідомому рівнях.